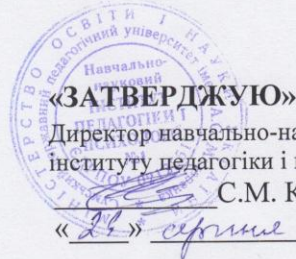

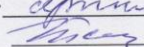
Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка
Навчально-науковий інститут педагогіки і психології
Кафедра менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор навчально-наукового
інституту педагогіки і психології
С.М. Кондратюк
« 24 » серпня 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

другий (магістерський) рівень
галузь знань 07 Управління та адміністрування
спеціальність 073 Менеджмент
освітня-програма/програми Менеджмент освіти
Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною комісією
НН інституту педагогіки і психології
« 29 » серпня 2019 р.
Голова Т.Б. Тарасова, кандидат
психологічних наук, доцент

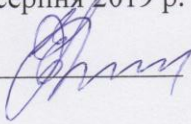
СУМИ – 2019

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління фінансово-економічною діяльністю» для магістрантів за напрямом підготовки 07 Управління та адміністрування, спеціальністю 073 «Менеджмент», 2019 р.

Розробники: кандидат наук з державного управління, професор Пшенична Любов Василівна

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри менеджменту освіти та педагогіки вищої школи

Протокол № 1 від 29 серпня 2019 р.

Завідувач кафедри (Козлова О. Г.)

СумДПУ, 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	07 Управління та адміністрування	Нормативна	
Розділів – 2	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Рік підготовки:	
Змістових розділів – 2		I-й	II-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання – реферат		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		II-й	I-й
		Лекції	
		8 год.	4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента -	Освітній ступінь: магістр	Практичні, семінарські	
		10 год.	6 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		70 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю: іспит	

1.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс «Управління фінансово-економічною діяльністю» спрямований на оволодіння магістрантами знань і вмінь, необхідних для організації фінансового менеджменту в умовах централізованого і децентралізованого ведення фінансово-економічної діяльності, спонукає до утвердження відчуття відповідальності за європейське майбутнє українських освітніх навчальних закладів як суб'єктів економічної діяльності та господарювання.

Зміст дисципліни передбачає вивчення стратегічних напрямків і першочергових завдань. Механізмів, технологій та критеріїв прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу; організацію управління шкільним бюджетом та розпорядження майном закладу; визначення участі закладу освіти в торгах, конкурсах, надання повноважень і гарантій.

За допомогою контрольних завдань, виконання вправ студентами надається можливість удосконалити свої теоретичні знання. Під час вивчення курсу студенти вчаться аналізувати проблеми, які найчастіше зустрічаються в фінансово-економічній діяльності керівника та мають можливість отримати додаткову інформацію, щодо вирішення цих проблем.

Мета: формування у магістрантів, майбутніх керівників навчальних закладів системи знань з теоретичних та практичних аспектів управління фінансово-економічною діяльністю закладу освіти, навичок фінансового планування, розв'язання типових практичних задач щодо прийняття обґрунтованих управлінських рішень при використанні фінансових ресурсів закладу.

Завдання:

- ознайомити магістрантів з механізмами, технологіями та критеріями прийняття управлінських рішень щодо фінансово-економічної діяльності навчального закладу та його ресурсів;

- ознайомити магістрантів із законодавчою і нормативно-правовою базою функціонування бюджетної системи: Конституція України; повноваження Верховної Ради України; повноваження Президента України; повноваження Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади; повноваження органів місцевого самоврядування;
- визначити основні принципи та порядок фінансування закладів освіти: облік фінансування через органи Державного казначейства; поняття бюджетної класифікації та її структура;
- ознайомити майбутніх управлінців із особливостями кошторисного фінансування навчальних закладів;
- навчити складати проекти кошторисів: розгляд їх і затвердження; внесення змін до кошторисів;
- ознайомити з типовими штатами навчальних закладів різного типу, навчити будувати організаційну структуру бухгалтерії як окремої ділянки навчального закладу, визначати вимоги до головного бухгалтера навчального закладу;
- навчити здійснювати контроль за порядком використання та обліку коштів спеціального фонду: власні кошти закладу освіти, їх склад та призначення, визначати завдання обліку коштів спеціального фонду; облік спеціальних коштів; облік сум за дорученнями; облік інших власних надходжень;
- визначити поняття освітньої послуги: перелік освітніх та інших послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, вартість та калькуляція ціни освітньої послуги; надання платних освітніх послуг навчальними закладами в умовах ринкової економіки;
- ознайомити з нормативно-правовими засадами надання освітніх послуг та надання платних освітніх та інших послуг вищими навчальними закладами;
- розвинути у магістрантів навички вивчення потреб навчального закладу у ресурсах та можливостей їх задоволення у ринкових умовах;
- висвітлити можливості закладів освіти щодо диверсифікації їх фінансового забезпечення;
- сформувати знання та уміння для залучення позабюджетних ресурсів.

2.ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Міждисциплінарні зв'язки здійснюються з базовими менеджменту організації, керівник навчального закладу, теорія організації.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення курсу «Управління фінансово-економічною діяльністю» студенти повинні **знати та вміти:**

Знання: – теоретичні та практичні засади фінансово-економічної діяльності закладу освіти; – законодавчу та нормативно-правову базу організації фінансово-економічної діяльності закладу освіти; – механізми та технології планування, управління та використання фінансових ресурсів закладу освіти; – організаційно-економічну модель фінансового забезпечення закладу освіти; – особливості діяльності закладу освіти у ринкових умовах.	ПРН3 ПРН8	Проектувати ефективні системи управління організаціями. Застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією
Уміння: – використовувати різноманітні форми фінансового забезпечення закладу освіти; – планувати, управляти та використовувати фінансові ресурси закладу освіти; – складати та аналізувати кошторис та його можливості для забезпечення діяльності закладу освіти; – проводити оцінку ефективності управління ресурсами закладу освіти;	ПРН 12. ПРН 13.	Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом). . Вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу)

– залучати позабюджетні ресурси, використовуючи знання з фандрайзингу; – управляти залученими та власними ресурсами, оптимізувати їхню структуру; – здійснювати дієвий контроль за фінансово-економічною діяльністю закладу освіти.		
Комунікація: K1. Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. K2. Використання іноземних мов у професійній діяльності.	ПРК 1 ПРК 2.	Організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті. Вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами.

4.КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	Теоретична підготовка: вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань. Практична підготовка: може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.
В	Теоретична підготовка: вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях. формулюванні висновків. застосуванні теоретичних знань на практиці. Практична підготовка: за зразком самостійно виконує

	практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання.
C	Теоретична підготовка: володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу. Практична підготовка: має елементарні, нестійкі навички виконання завдання.
D	Теоретична підготовка: має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки. Практична підготовка: планує та виконує частину завдання за допомогою викладача.
E	Теоретична підготовка: студент не володіє навчальним матеріалом у загальному обсязі. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
FX	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу. Практична підготовка: виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача.
F	Теоретична підготовка: студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

КАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Методи усного контролю (індивідуальне і фронтальне опитування); методи машинного контролю (тести), методи письмового контролю (контрольні роботи, твори, тести, анкетування, письмові заліки) тощо.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Методи усного контролю:

- індивідуальне опитування;
- виступ з обґрунтуванням теми, що вивчається;
- дискусія за наслідками відповідей на поставлені завдання;
- фронтальне опитування.

2. Методи письмового контролю:

- тести;
- творчі роботи (ІНДЗ- реферат);
- контрольна робота.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання студентів з дисципліни «Управління фінансово-економічною діяльністю». Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання у вигляді *диференційованого заліку* на останньому практичному занятті за національною шкалою і шкалою ЄКТС, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни «Управління фінансово-економічною діяльністю» на підставі результатів виконаних практичних, індивідуальних завдань, самостійної роботи тощо.

Розподіл балів, які отримують студенти

	Розділ 1 (поточне оцінювання)						ІНДЗ (реферат)	Загальна сума балів за розділом	
Види занять	Семінарські заняття					Самостійна робота (38год./42год.)			Контрольна робота №1
	№ 2	№3	№ 4						
Кількість балів	6	10	10			15	13	7	54бали
	Розділ 2 (поточне оцінювання)								
Види занять	Семінарські заняття					Самостійна робота (24год./38год.)	Контрольна робота № 2		
	№ 5	№ 6							

Кількість балів	8	8				10	13		39балів
Разом	42бали					25балів	26балів	7балів	100 балів

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Змістовий розділ 1

Особливості управління фінансовими ресурсами освіти; фінансово-економічне планування та виконання кошторису в закладі освіти

Тема 1. Механізм, технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності закладу освіти.

Визначення понять «рішення» та «управлінське рішення». Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінського рішення. Методи прийняття рішень. Вимоги до управлінського рішення з питань фінансово-економічної діяльності. Процедура прийняття управлінського рішення. Вимоги до технології прийняття рішень. Ієрархія в прийнятті рішень, особливості діяльності цільових між функціональних груп. Механізм прийняття управлінських рішень.

Тема 2. Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти

Бюджетна система України. Методи та форми фінансового механізму системи освіти. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти. Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи: Конституція України; повноваження Верховної Ради України; повноваження Президента України; повноваження Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади; повноваження органів місцевого самоврядування. Основні принципи та порядок фінансування бюджетних установ: облік фінансування

через органи Державного казначейства; поняття бюджетної класифікації та її структура. Склад і класифікація видатків. Облік касових видатків. Особливості управління фінансовими ресурсами в закладах освіти.

Тема 3. Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові

Організація бухгалтерського обліку в закладах освіти: характеристика діяльності закладів освіти та правові засади їх діяльності; правила та механізми фінансування закладів освіти; організація бухгалтерського обліку в закладах освіти. План рахунків закладів освіти та його структура.

Кошторис закладу освіти: поняття про кошторис. Види кошторисів. Власні кошти закладів освіти, їх склад та призначення. Завдання обліку коштів спеціального фонду: сум за дорученнями, депозитних сум та інших бюджетних надходжень. Складання проектів кошторисів: розгляд і затвердження кошторисів; внесення змін до кошторисів.

Тема 4. Управління фінансами закладу освіти . Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників

Функціональна структура навчального закладу: стратегічна верхівка, допоміжний та навчально-допоміжний персонал. Основні принципи адміністративного управління: розподіл праці, авторитет, дисципліна, єдність керівництва та управління, підпорядкування особистих інтересів загальному благу, винагорода, ієрархія, централізація, порядок, справедливість, стабільність кадрів, ініціатива, дотримання етичних норм.

Управління фінансами загальноосвітнього навчального закладу. Типові штатні нормативи.

Структура керівництва загальноосвітнім навчальним закладом: лінійний, функціональний і змішаний типи структури керівництва в закладах освіти.

Організаційна побудова бухгалтерії як окремої ділянки навчального закладу. Вимоги до головного бухгалтера навчального закладу.

Змістовий розділ 2.

Диверсифікація фінансового забезпечення закладів освіти в ринкових умовах.

Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці

Економічна сутність заробітної плати в закладах освіти та завдання обліку. Класифікація працівників. Облік чисельності працівників та використання робочого часу. Форми оплати праці в закладах освіти. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

Порядок використання та обліку коштів спеціального фонду: власні кошти закладу освіти, їх склад та призначення. Завдання обліку коштів спеціального фонду; облік спеціальних коштів; облік сум за дорученнями; облік інших власних надходжень.

Тема 6. Механізми та технології розпорядження майном закладу освіти

Характеристика, класифікація та оцінка основних засобів закладів освіти. Завдання обліку основних засобів навчальних закладів.

Облік наявності та надходження основних засобів: безоплатне отримання основних засобів; оприбуткування виявлених під час інвентаризації залишків.

Облік зносу та ремонту основних засобів. Облік вибуття основних засобів.

Звітність навчальних закладів: поняття про звітність закладу; види звітності; порядок складання балансу.

Тема 7. Надання плат платних освітніх послуг закладам освіти в умовах ринкової економіки

Повноваження керівника щодо управління позабюджетними ресурсами навчального закладу. Складові позабюджетних ресурсів. Правила та напрямки використання позабюджетних коштів. Контроль та відповідальність за використанням позабюджетних коштів. Благодійний фонд – як додаткове джерело фінансування закладу освіти.

Поняття фандрайзингу, історія виникнення. Основні категорії: об'єкт, суб'єкт, завдання фандрайзингової діяльності. Донори та способи взаємодії з ними. Форми та інструменти фандрайзингу. Правила успішного фандрайзингу. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.

Приклади застосування методики залучення позабюджетних коштів в різних типах навчальних закладів. Меценатство і спонсорство в системі освіти. Благодійні фонди і міжнародні донорські організації. Український та світовий досвід фандрайзингу.

[illegible]

[illegible]

освіти в умовах ринкової економіки	12	1	1			10	11		1			10
Тема8. Фандрайзинг - методика залучення додаткових коштів	12	1	1			10	11		1			10
.												
Разом за розділом 2.	52	4	8			40	43	2	3			38
Усього годин	90	8	10			90	90	4	6			80

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2. Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти	2/-
2.	Тема3. Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові	1/1
3.	Тема4. Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників	1/1
4.	Тема5. Облік розрахунків з оплати праці.	1/1
5.	Тема6. Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу	1/1
6.	Тема 7. Надання плат платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки	1/-
7.	Тема 8. Фандрайзинг - методика залучення додаткових коштів	1/-
Разом:		8/4

Теми практичних (семінарських) занять

№ п.п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Механізми, технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу.	1 / -
2.	Тема 2. Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти	1 / 1
3.	Тема 3.. Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові	1 / 1
4.	Тема 4.. Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників	1 / 1
5.	Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці	1 / 1
6.	Тема 6. Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу	1 / -
7.	Тема 7. Надання плат платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки	1 / 1

8.	Тема 8. Фандрайзинг – методика залучення додаткових коштів	1 / 1
Разом:		10/ 6

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Механізм, технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу.	10 / 10
2.	Тема 2. Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти	5 / 10
3.	Тема 3. Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові	5 / 12
4.	Тема 4. Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників	10 / 10
5.	Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці	6 / 10
6.	Тема 6. Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу	14 / 8
7.	Тема 7. Надання плат платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки	10 / 10
8.	Тема 8. Фандрайзинг – методика залучення додаткових коштів	10 / 10
Разом:		70 / 80

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі – ІНДЗ) є формою самостійної роботи магістранта, метою якої є поглиблення та засвоєння знань з дисципліни "Управління фінансово-економічною діяльністю". Індивідуальне навчально-дослідне завдання студентів полягає у розумінні теоретично-понятійного апарату дисципліни «Управління фінансово-економічною діяльністю»; у дослідженні питань пов'язаних із прийняттям рішень щодо управління фінансово-економічною діяльністю, основними поняттями щодо фінансово-економічної діяльності закладу освіти, аналізом основних складових фінансово-економічної діяльності та оформляється як науковий реферат.

Тему ІНДЗ магістрант визначає з переліку запропонованих тем. В окремих випадках він може самостійно запропонувати та розробити тему ІНДЗ, попередньо обговоривши її з викладачем. ІНДЗ передбачає наявність наступних елементів наукового дослідження : практичної значущості, комплексного системного підходу до вирішення завдань дослідження,

теоретичного використання передової сучасної методології та елементів творчості.

Структура і зміст теми ІНДЗ визначаються програмою курсу, що зумовлює таку послідовність: вибір теми; розробка плану; ознайомлення з рекомендованою літературою; написання та оформлення роботи.

При написанні та оформленні ІНДЗ варто керуватися такими вимогами:

- обґрунтування вибраної теми;
- опрацювання відповідної літератури;
- наявність авторського розділу;
- наявність списку використаної літератури.

ІНДЗ магістрант виконує у вигляді реферату. Цитати та статистичні матеріали слід обов'язково супроводжувати посиланнями на джерела інформації, які мають бути відображені у списку використаної літератури. Посилання на інформаційні джерела необхідно подавати у тексті контрольної роботи у квадратних дужках, наприклад [17, с. 24], 17 – це порядковий номер джерела у списку літератури, а 24 – сторінка із вказаного джерела.

Реферат має складатися із вступу (актуальність теми, предмет, об'єкт, мета, завдання), основної частини (визначення проблеми та послідовне її розкриття), висновків та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи – до 25 машинописних сторінок формату А4, 14 шрифтом з інтервалом 1,5; з полями (верхнє/нижнє – 2 см, ліве – 3 см, праве – 1,5 см.).

Слід мати на увазі, що головною вимогою написання ІНДЗ є розкриття суті питань, а не кількість сторінок. У кінці роботи магістрант ставить підпис та дату закінчення виконання.

Приблизна тематика наукових рефератів з навчальної дисципліни

1. Поняття про зміст управління фінансово-економічною діяльністю навчального закладу.
2. Особливості прийняття управлінського рішення з питань фінансово-економічної діяльності.
3. Методичні підходи до аналізу фінансово-економічної діяльності в навчальному закладі.
4. Особливості управління фінансово-економічною діяльністю в навчальному закладі.
5. Аналіз управління фінансово-економічною діяльністю в навчальному закладі.
6. організаційно-економічна характеристика навчального закладу.

7. Загальні тенденції в управлінні фінансово-економічною діяльністю закладів системи освіти України.
8. Методи удосконалення фінансово-економічної діяльності навчального закладу.
9. Організаційно-правова база фінансово-економічної діяльності навчальних закладів.
10. Джерела фінансування навчальних закладів різних типів.
11. Види фінансових ресурсів навчального закладу та джерела їх фінансування.
12. Складові додаткових джерел фінансування навчального закладу.
13. Шляхи пошуку методів фінансування закладів освіти на сучасному етапі.
14. Меценатство і спонсорство в системі освіти.
15. Заробітна плата в закладах освіти.
16. Особливості оплати праці в різних типах навчальних закладів.
17. Соціальний захист педагогічних працівників в Україні.
18. Зарубіжний досвід соціального захисту працівників освіти.
19. Алгоритм фандрайзингу.
20. Зарубіжний досвід фінансово-економічної діяльності навчальних закладів
21. Управління майном навчального закладу.
22. Кошторис навчального закладу: формування, виконання.
23. Повноваження та відповідальність розпорядника коштів щодо фінансово-економічної діяльності закладу.
24. Управління фондом оплати праці в закладі освіти.
25. Загальні засади фінансово-економічної діяльності закладу освіти.

Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемного виконання, частково-пошуковий (евристичний), дослідницький, інформаційно-повідомляючий, метод викладання і виконавчий метод учіння, інструктивно-практичний, пояснювально-спонукальний, спонукальний метод навчання і пошуковий метод учіння, пояснювальний метод виконання і репродуктивний метод учіння, метод викладання і продуктивно-практичний метод учіння, метод викладання і частково-пошуковий метод учіння.

12. Перелік питань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Управління фінансово-економічною діяльністю»

1. Дайте визначення понять «рішення» та «управлінське рішення». Визначити класифікацію управлінських рішень. Розкрити сутність цих понять.

2. Вимоги до управлінського рішення. Методи прийняття рішень. Вимоги до управлінського рішення з питань фінансово-економічної діяльності.

3. Процедура прийняття управлінського рішення. Вимоги до технології прийняття рішень. Ієрархія в прийнятті рішень, особливості діяльності цільових між функціональних груп. Механізм прийняття управлінських рішень.

4. Дайте характеристику понять: «система державних органів управління» та «система органів управління освітою», визначте їх спільні риси та відмінності.

5. Бюджетна система України. Методи та форми фінансового механізму системи освіти. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти.

6. Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи: Конституція України; повноваження Верховної Ради України; повноваження Президента України; повноваження Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади; повноваження органів місцевого самоврядування.

7. Статус школи як юридичної особи: державна реєстрація навчального закладу, законодавча та нормативно-правова база.

8. Статут навчального закладу – основний документ, який визначає права та обов'язки навчального закладу та учасників навчально-виховного процесу.

9. Громадське самоврядування в галузі освіти: органи громадського самоврядування їх права і обов'язки.

10. Професійний та соціальний статус педагогічних та науково-педагогічних працівників, співробітників навчального закладу, їх права та обов'язки.

11. Повноваження Міністерства освіти і науки України. Охарактеризувати, які повноваження Міністерства освіти і науки України потребують змін та доповнення?

12. Джерела фінансування закладів освіти визначені законодавством. Що потрібно розуміти під «власними доходами навчального закладу»?

13. Основні принципи та порядок фінансування бюджетних установ: облік фінансування через органи Державного казначейства; поняття бюджетної класифікації та її структура.

14. Склад і класифікація видатків. Облік касових видатків. Особливості управління фінансовими ресурсами в закладах освіти.

15. Складові матеріально-технічної бази закладів освіти. На яких правах закладам освіти належить майно та земельні ділянки?

16. Організація бухгалтерського обліку в закладах освіти: характеристика діяльності закладів освіти та правові засади їх діяльності; правила та механізми фінансування закладів освіти; організація

бухгалтерського обліку в закладах освіти. План рахунків закладів освіти та його структура.

17. Кошторис закладу освіти: поняття про кошторис. Види кошторисів. Власні кошти закладів освіти, їх склад та призначення.

18. Завдання обліку коштів спеціального фонду: сум за дорученнями, депозитних сум та інших бюджетних надходжень. Складання проектів кошторисів: розгляд і затвердження кошторисів; внесення змін до кошторисів.

19. Функціональна структура навчального закладу: стратегічна верхівка, допоміжний та навчально-допоміжний персонал. Основні принципи адміністративного управління: розподіл праці, авторитет, дисципліна, єдність керівництва та управління, підпорядкування особистих інтересів загальному благу, винагорода, ієрархія, централізація, порядок, справедливість, стабільність кадрів, ініціатива, дотримання етичних норм.

20. Управління фінансами загальноосвітнього навчального закладу. Типові штатні нормативи.

21. Структура керівництва загальноосвітнім навчальним закладом: лінійний, функціональний і змішаний типи структури керівництва в закладах освіти.

22. Організаційна побудова бухгалтерії як окремої ділянки навчального закладу. Вимоги до головного бухгалтера навчального закладу.

23. Економічна сутність заробітної плати в закладах освіти та завдання обліку. Класифікація працівників. Облік чисельності працівників та використання робочого часу.

24. Складові визначення педагогічного навчального навантаження учителя. Дайте визначення та характеристику навчального плану та робочого навчального плану.

25. Повноваження та відповідальність розпорядника коштів щодо фінансово-економічної діяльності закладу: законодавча складова, статутні вимоги, посадова інструкція, контракт.

26. Форми оплати праці в закладах освіти. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

27. Спеціальний фонд: джерела наповнення спеціального фонду кошторису; потреби на які можна використовувати кошти спеціального фонду.

28. Порядок використання та обліку коштів спеціального фонду: власні кошти закладу освіти, їх склад та призначення.

29. Завдання обліку коштів спеціального фонду; облік спеціальних коштів; облік сум за дорученнями; облік інших власних надходжень.

30. Характеристика, класифікація та оцінка основних засобів закладів освіти. Завдання обліку основних засобів навчальних закладів.

31. Облік наявності та надходження основних засобів: безоплатне отримання основних засобів; оприбуткування виявлених під час інвентаризації залишків.

32. Облік зносу та ремонту основних засобів. Облік вибуття основних засобів.

33. Звітність навчальних закладів: поняття про звітність закладу; види звітності; порядок складання балансу.

34. Поняття освітньої послуги. Перелік освітніх та інших послуг, які можуть надаватися навчальними закладами. Вартість освітньої послуги. Калькуляція ціни освітньої послуги. Хто може і має право їх надавати? Хто є споживачами освітніх послуг?

35. Надання платних освітніх послуг навчальними закладами в умовах ринкової економіки. Нормативно-правові засади надання освітніх послуг.

36. Нормативно-правові засади надання освітніх послуг вищими навчальними закладами. Надання платних освітніх послуг ВНЗ.

37. Повноваження керівника щодо управління позабюджетними ресурсами навчального закладу. Складові позабюджетних ресурсів. Правила та напрямки використання позабюджетних коштів. Контроль та відповідальність за використанням позабюджетних коштів.

38. Благодійний фонд – як додаткове джерело фінансування закладу освіти. Законодавчі та нормативно-правові засади функціонування благодійних фондів у закладах освіти.

39. Поняття фандрайзингу, історія виникнення. Основні категорії: об'єкт, суб'єкт, завдання фандрайзингової діяльності. Донори та способи взаємодії з ними. Форми та інструменти фандрайзингу.

40. Правила успішного фандрайзингу. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.

41. Приклади застосування методики залучення позабюджетних коштів в різних типах навчальних закладів.

42. Меценатство і спонсорство в системі освіти.

43. Благодійні фонди і міжнародні донорські організації. Український та світовий досвід фандрайзингу.

8. Рекомендовані джерела інформації

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96 – ВР.
2. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про освіту» від 21.03.1996 р. № 100/96 – ВР, зі змінами.
3. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV, зі змінами.
4. Закон України «Про державний бюджет України на 2015 рік від 28.12.2014р., № 80-УІІ
5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р. № 5456-УІ.
6. Кодекс законів про працю, затверджений Законом №322-УІІ від 10.12.1971 ВВР, 1971, додаток до №50 ст. 375 (зі змінами).
7. Постанова Кабінету Міністрів України «Про нормативний порядок формування місцевих бюджетів» № 1258 від 29.12.2000 р.

8. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про освіту» від 23.03.1996 № 100/96 – ВР, зі змінами.
9. Закон України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 № 651 – XIV, зі змінами.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку подання фінансової звітності» № 419 від 28.02. 2000 р., зі змінами.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про нормативний порядок формування місцевих бюджетів» № 1258 від 29.12.2000р.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до використання кошторисів бюджетних установ» № 228 від 28.02.2002 р.
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації бюджетного процесу» № 1036 від 26.11.2008р.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» № 6 від 14.01.2015 р.
15. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України» № 136 від 09.08. 2004р.
16. Наказ Державного казначейства України «Про Роз'яснення щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету» № 181 від 30.09.2005 р.
17. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типових штатних нормативів загальноосвітніх навчальних закладів» № 1205 від 06.12.2010р., зареєстрований у Міністерстві юстиції України № 1308/18606 від 22.12.2010р.
18. Бутенко О. І. Фінансова система України: стан та перспективи розвитку / О. І. Бутенко. – Черкаси : Економічний простір, 2008. – №17. – 9 с.
19. Бюджетний менеджмент : навчально-методичний посібник для самост. вивч. дисц. – К. : КНЕУ, 2001. – 186 с.
20. Даниленко Л. І. Освітній менеджмент : навчальний посібник / за ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с.
21. Державне управління : підручник / А. Ф. Мельник, О. Ю. Оболенський, А. В. Васіна ; за ред. А. Ф. Мельник. – К. : Знання 2009. – 582 с. – (Вища освіта XXI століття).
22. Захарченков С. П. Обґрунтування концепції дослідження сутності фінансів / С. П. Захарченков. – Х. : Фінанси України, 2009. – № 4. – 7 с.
23. Каленюк І. С. Економіка освіти : навч. посіб. / І. С. Каленюк. – К. : Знання України. 2005. – 316 с.
24. Луговий В. І. Управління освітою : навчальний посібник для слухачів, аспірантів, докторантів спеціальності «Державне управління» / В. І. Луговий. – К. : Вид-во УАДУ, 1997. – 302 с.

25. Медведєв І. А. Державне управління комплексам неперервної професійної освіти (на прикладі Сумської області) : монографія / І. А. Медведєв. – Тростянець : Тростянецька районна друкарня, 2006. – 214 с.
26. Менеджмент, маркетинг и экономика образования : учебное пособие / под ред. А. П. Егоршина. – Н. Новгород : НИМБ, 2001. – 624 с.
27. Малиновський В. Я. Державне управління : навчальний посібник / В. Я. Малиновський. – вид. 2-ге, доп. та перероб. – К. : Атіка, 2003. – 576 с.
28. Орлюк О. П. Фінансове право : навчальний посібник. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 245 с.
29. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посібник / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 2000. – 164 с.
30. Пшенична Л. В. Менеджмент в освіті : навчально-методичний посібник. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ, 2012. – 216 с.
31. Перощук З. І. Бюджетна система України як складова фінансової системи держави / З. І. Перощук. – К. : Фінансове право, 2011. – № 2. – 3 с.
32. Паращенко Л. У. Державне регулювання запровадження автономії загальноосвітніх навчальних закладів / Л. У. Паращенко // Вісник національної академії державного управління при Президентові України (науковий журнал). – 2009. – № 4. – С. 253–260.
33. Реморенко І. Різне управління різною освітою. Книжка для розумного керівника / І. Реморенко. – К. : Вид. дім. «Шкіл. світ» ; Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.
34. Русаков В. Новое в финансировании системы образования / В. Русаков // Народное образование. – 2008. – № 7. – С. 11–18.
35. Стратегія реформування освіти в Україні : рекомендації з освітньої політики. – К. : «К.І.С.», 2003. – 296 с.
36. Трофимова Л. В. Наука фінансового права и финансовая политика Украины / Л. В. Трофимова. – К. : Фінансове право, 2012. – № 1. – 6 с.
37. Чугунов І. Я. Бюджетна система в інституційному середовищі суспільства / І. Я. Чугунов, Л. В. Лисяк. – Х. : Фінанси України, 2009. – № 11. – 9 с.
38. Шкільний бюджет в сучасних умовах : практико-орієнтований посібник для директора школи. – К. : Факт, 2009. – 144 с.
39. Шкільний бюджет : навчально-методичний посібник для керівників освіти / В. Мархлевський, Ю. Шукевич, Л. Паращенко та ін. – К. : Таксон, 2011. – 156 с.